

rijksuniversiteit
 groningen

RUG Research Databeleid

1 *Inleiding*

Deze notitie formuleert nadere RUG-brede uitgangspunten voor de omgang met onderzoeksdata en datamanagement waaraan faculteiten, onderzoeksinstituten en onderzoekers moeten voldoen. Het betreft een algemeen kader waarin basisprincipes en verantwoordelijkheden¹ worden benoemd voor de omgang met data die bruikbaar zijn voor publiceerbaar of exploiteerbaar onderzoek, waar het gaat om:

- a) opslag;
- b) curatie en
- c) ontsluiting van die data.

Dit alles ten behoeve van innovatieve en integere wetenschapsbeoefening². Aan de basis van deze notitie liggen landelijk geldende algemene criteria.

¹ Een voorbeeld voor deze opzet vormde het door University College Londen geformuleerde databeleid https://www.ucl.ac.uk/isd/staff/research_services/research-data/researchdata/uclresearchdatapolicy.

² Zie: <https://www.knaw.nl/nl/actueel/publicaties/zorgvuldig-en-integer-omgaan-met-wetenschappelijke-onderzoeksgegevens>

2 Achtergrond

In 2013 is de RUG gestart met na te denken over het reguleren van opslag en beheer van onderzoekdata. Aanleiding hiervoor was het advies van de KNAW-commissie Schuyt ‘*Zorgvuldig en integer omgaan met wetenschappelijke onderzoeksgegevens.*’

Er is daarop eind 2013 een driesporen aanpak in gang gezet, met 1. aandacht voor de kwaliteitszorg rond onderzoeksdata en datamanagement en waar nodig RUG-brede regelingen voor de omgang met researchdata; 2. het opzetten van een research dataoffice voor ondersteunende dienstverlening van bibliotheek en CIT en 3. aandacht voor de juridische aspecten (zoals de CAO en databankenrecht zie bijlage A).

Als eerste stap is vervolgens de Faculteitsbesturen en de directeuren van de SEP instituten gevraagd een plan van aanpak voor een datamanagementplan van het onderzoeksinstituut te ontwikkelen. Bij de inventarisatie van de eerste resultaten werd duidelijk dat er over het eigenaarschap van of zeggenschap over researchdata veel misverstanden bestaan. Ook was er onbekendheid met specifieke regels en mogelijkheden. Dit heeft geresulteerd in nog een nadere toelichting op een aantal van deze vragen en misverstanden die in februari 2014 naar de faculteiten en onderzoeksinstituten is gestuurd om verder te kunnen met de ontwikkeling van de research data management plannen (RDMP's).

Inmiddels is gebleken dat er nog steeds onduidelijkheden leven bij faculteiten rond verantwoordelijkheid voor en uitgangspunten bij opslag en management van data. Dit wordt mede ingegeven door landelijke en internationale ontwikkelingen, deze betreffen ondermeer:

- a) Het hebben van data availability policies bij sommige wetenschappelijke tijdschriften, die beogen dat de onderzoeker zorgt voor de beschikbaarheid van de relevante onderzoeksdata bij het publiceren van zijn artikel;
- b) De eis van onderzoeksfinanciers als NWO (zie bijlage B) dat er bij projecten in een vroeg stadium van een project wordt gezorgd voor goed datamanagement door het maken van een datamanagementplan. NWO stelt daarbij in de regeling subsidies (2014) over de zeggenschap over de databestanden dat de onderzoek financier en de kennisinstelling tezamen worden beschouwd als ‘producent van de databank’. De kennisinstelling kan deze zeggenschap alleen goed invullen als er ook binnen de instelling duidelijke afspraken zijn.
- c) De internationale roep om data open³ beschikbaar te maken. De pilot van de EU voor onderzoeksdata in Horizon2020 is daar een voorbeeld van⁴.
- d) De algemeen geldende aanwijzingen over goed datamanagement in de nieuwe versie van de VSNU Gedragscode Wetenschapsbeoefening (2014). Het noemt bijvoorbeeld bij de uitwerking van het principe van controleerbaarheid o.m. een bewaartermijn van **tien** jaar (zie bijlage C). (NB De European Code of conduct for research integrity van ALLEA kent vergelijkbare normen⁵.)
- e) Het nieuwe landelijke Standaard Evaluatie Protocol 2015-2019 bevat bij het SEP format voor “research integrity” een vraag naar de omgang met ‘raw and processed data’ (zie bijlage D). Gegeven de grote disciplinaire verschillen, zal daartoe verwezen moeten worden naar het “Research Data Management Plan’ (RDMP) van het eigen SEP-instituut en/of Faculteit.
- f) Het nieuwe Groningse promotiereglement bevat ook een bepaling dat researchdata beschikbaar blijven voor verder onderzoek (zie bijlage E).

Er is daardoor behoefte aan een verheldering van de uitgangspunten en de verantwoordelijkheden op de diverse niveaus binnen de instelling rond onderzoekdata en datamanagement. Datamanagement gericht op onderzoekdata is een relatief jong gebied. De komende jaren zal dus regelmatig nieuw beleid moeten worden ontwikkeld. Daarnaast zullen er betere infrastructuren en hulpmiddelen ter ondersteuning van datamanagement worden gerealiseerd. Dit betekent ook dat deze beleidsnotitie regelmatig geëvalueerd en geactualiseerd zal worden.

³ Zie <http://opendefinition.org/>

⁴ Zie http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1257_en.htm

⁵ Zie: http://www.esf.org/fileadmin/Public_documents/Publications/Code_Conduct_ResearchIntegrity.pdf

3 *Uitgangspunten voor datamanagement*

Definitie

Researchdata zijn gecodificeerde en vastgelegde feiten en observaties, voortkomend uit wetenschappelijk onderzoek. Researchdata kennen een grote verscheidenheid. Ze kunnen numeriek, beschrijvend of audiovisueel van aard zijn en in de loop van onderzoeksprocessen is sprake van bruikbare ruwe data, bewerkte en geanalyseerde data van dynamische aard en tenslotte te archiveren en cureren data van statische aard. Niet digitaliseerbare artefacten, objecten of collecties vallen buiten het bestek van deze kaders.

Meer concreet dienen data die tijdens onderzoek tot stand komen de volgende kenmerken hebben:

- nauwkeurig, volledig, betrouwbaar, authentiek en voorzien van metadata;
- veilig opgeslagen met minimaal risico op verlies;
- geregistreerd in een CRIS⁶;
- traceerbaar;
- ontsluitbaar en citeerbaar;
- in overeenstemming met de wet, de eisen van ethisch verantwoord onderzoek⁷, de afspraken in samenwerkingsovereenkomsten en de voorwaarden van onderzoek financiers;
- beschikbaar te zijn voor controle en verder onderzoek na afronding van het onderzoek en/of het vertrek van de onderzoeker;
- in principe een bewaartermijn van minimaal 10 jaar.

Om te realiseren dat data deze kenmerken hebben zijn onderstaande uitgangspunten richtinggevend.

1. Controleerbaarheid

Voor het RUG databeleid is de gedragscode wetenschapsbeoefening van de VSNU leidend. Dit houdt in controleerbaarheid een belangrijk uitgangspunt is voor alle gepresenteerde informatie. Dit betekent dat als onderzoeksresultaten openbaar worden gemaakt duidelijk blijkt:

- a) waarop de gegevens en de conclusies zijn gebaseerd;
- b) waaraan ze zijn ontleend en
- c) waar ze te controleren zijn.

Uitwerking van dit uitgangspunt vraagt om goede bewaking van de kwaliteit van dataverzameling, data-invoer, dataopslag, dataverwerking en data-ontsluiting. Dit betekent dat alle betrokkenen bij het datamanagement aan de vereisten van goed datamanagement moeten (kunnen) voldoen. Om intern na te gaan of er adequaat met onderzoeksdata wordt omgegaan zal nog een concreet voorstel worden gedaan voor de inrichting van periodieke interne audits.

2. Verantwoordelijkheid

Er is binnen de RUG een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor datamanagement van researchdata. Die verantwoordelijkheid moet op alle niveaus helder belegd zijn, zowel tijdens het onderzoekstraject als daarop volgend bij archivering en curatie (zie hoofdstuk 4 voor de uitwerking hiervan). Dit laat onverlet dat de primaire verantwoordelijkheid voor datamanagement bij de onderzoeker zelf ligt.

⁶ Current Research Information System, i.c. Pure: <http://project.etalage.ub.rug.nl/use-pure/>

⁷ Overgenomen van <http://www.rug.nl/about-us/where-do-we-stand/quality-works/research-ethics>

3. Maatwerk

Researchdata zijn het resultaat van het onderzoeksproces. Dit onderzoeksproces kent een grote diversiteit afhankelijk van de discipline en daarmee ook het proces van dataverzameling en datamanagement. De RUG staat daarom binnen de algemene kaders maatwerk toe voor dataopslag en management. Onderzoeksinstituten hebben bij het formuleren van hun datamanagementplannen dus een zekere mate van vrijheid mits de bovenstaande uitgangspunten worden uitgewerkt.

4. Open, tenzij

Teneinde een zo breed mogelijke verspreiding na het primaire publicatieproces te bewerkstelligen heeft de RUG tevens als uitgangspunt dat onderzoeksdata open beschikbaar worden gemaakt, tenzij ethische, juridische of contractuele verplichtingen zich daar tegen verzetten.

5. Financiering

In de Research Data Management Plannen is een begroting opgenomen. Tevens wordt er gezorgd voor gepaste financiering van de kosten gedurende de minimale bewaartermijn. Deze kosten zullen bestaan uit het beheer van de data en de benodigde opslagcapaciteit.

4 Verantwoordelijkheden

Zoals in hoofdstuk 3 gesteld is er binnen de RUG een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor datamanagement van researchdata. Die verantwoordelijkheid moet op alle niveaus helder belegd zijn. Hieronder wordt ingegaan op de specifieke verantwoordelijkheden op de diverse niveaus.

Onderzoekers

Het is de verantwoordelijkheid van de onderzoeker om in het kader van zijn of haar onderzoek een datamanagementplan te maken en uit te voeren. Het onderzoeksinstituut dan wel de faculteit levert de kaders voor het datamanagementplan aan.

Van onderzoekers wordt in het kader van datamanagement het volgende gevraagd:

- Per 1 januari 2015 een datamanagementplan te maken voor alle nieuwe onderzoeken (voorbeelden zijn te vinden op de NWO site⁸ en in de notitie van DANS: Datamanagementplan voor Wetenschappelijk Onderzoek (nov. 2013)⁹);
- Voor lopend onderzoek wordt het RDMP van het onderzoeksinstituut gehanteerd of een archiveringsplan opgesteld;
- Ontwikkelen en vastleggen van passende procedures en processen voor het verzamelen, opslaan, bewerking, gebruik en toegang van researchdata gedurende het onderzoek;
- Documenteren van gemaakte afspraken over datamanagement bij een gezamenlijk onderzoeksproject of contractonderzoek waarbij de verantwoordelijkheid voor datamanagement in principe ligt bij de penvoerder van het project;
- Borgen dat de integriteit en veiligheid van hun data gegarandeerd is;
- Handelen in overeenstemming met de Wet bescherming persoonsgegevens en andere wettelijke en ethische regels;
- Vernietiging van researchdata conform de kaders van het onderzoeksinstituut uitvoeren;
- Ontwikkelen van een plan voor toegang, hergebruik en bewaring van researchdata na afloop van het onderzoek in overeenstemming met het datamanagementplan van het onderzoeksinstituut;
- Begroten van kosten en tijdsinvestering van dataopslag en datamanagement.

Graduate Schools

- Graduate Schools verankeren het onderwerp datamanagement in de vroege fases van de carrière van onderzoeker als geïntegreerd onderdeel van de wetenschapsbeoefening (uitgangspunt eerlijkheid en zorgvuldigheid VSNU gedragscode 1.7: goed mentorschap). Dit betekent dat er verplichte cursussen voor research master en promovendi worden gerealiseerd.
- Graduate Schools zien toe op het maken van afspraken met de promovendus over datamanagement en het vastleggen van deze afspraken in het trainings- en supervisieplan van de promovendus.
- Graduate Schools zien er op toe dat promotores en dagelijks begeleiders van promovendi samen met de promovendus ervoor zorgen dat aan het eind van het promotietraject de onderzoeksdata van de promovendus beschikbaar zijn voor verder onderzoek (RUG Promotiereglement art. 4.1.5.).

⁸ <http://www.nwo.nl/en/documents/nwo/data-management/data-management-plan-form>

⁹ <http://www.dans.knaw.nl/sites/default/files/file/Datamanagementplan%20NL%20def%20web.pdf>

Faculteitsbesturen en Onderzoeksdirecteuren

Het CvB heeft de faculteiten verzocht een plan van aanpak op te stellen om te komen tot een of meer research data management plannen voor alle facultaire SEP-instituten.

Van directeuren van de SEP-instituten en/of faculteitsbesturen wordt het volgende gevraagd:

- Het onderzoeksinstituut werkt het Instituut's Research Data Management plan uit met daarin zo nodig discipline specifieke protocollen;
- Het onderzoeksinstituut levert voor de individuele onderzoeker een format voor het persoonlijke datamanagementplan aan;
- Bij extern gefinancierd projectonderzoek wordt tijdig nagegaan door het onderzoeksinstituut of het datamanagement plan van het onderzoeksproject aansluit bij het datamanagement plan van het onderzoeksinstituut. Tevens wordt er doorgegeven aan het CvB of het faculteitsbestuur op dit punt instemt met de onderzoeksaanvraag;
- Overeenkomstig het uitgangspunt van maatwerk werkt het instituut in het Instituut's Research Data management Plan uit op welke wijze zij, in aansluiting bij discipline specifieke protocollen en ontwikkelingen, invulling geeft aan het uitgangspunt "Open, tenzij".
- Het onderzoeksinstituut stelt kaders op voor de vernietiging van researchdata, waar gewenst in overleg met de ethische commissie;
- Het faculteitsbestuur stelt de Instituut's Research Data Managementplannen vast na toetsing aan de gestelde kaders;
- Het faculteitsbestuur houdt op facultair niveau overzicht en toezicht op het handhaven van de regels rond dataopslag en –beheer binnen de disciplines en/of instituten¹⁰;
- Het faculteitsbestuur zorgt ervoor dat databestanden gecontroleerd kunnen worden in opdracht van het CvB indien daartoe aanleiding bestaat (b.v. bij vermeende schending van integriteit) en dat in overeenstemming met het goedgekeurde Research Data Management Plan is gehandeld;
- Beide werken mee aan periodiek interne audits ter controle op daadwerkelijke en blijvende naleving van relevante regels en procedures;
- Het faculteitsbestuur stelt in overleg met het onderzoeksinstituut vast welke randvoorwaarden gelden in het datamanagement van het onderzoeksinstituut bij onderzoek waarbij derden de (mede-)zeggenschap over de data hebben;
- Nadere afspraken maken over de zeggenschap en beheer over zowel researchdata na afsluiting van het onderzoek als researchdata voortkomend uit onderzoek van onderzoekers die de RUG verlaten.

College van Bestuur

Het College van bestuur ziet toe op de naleving van de wetgeving, de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening en het Standard Evaluation Protocol. Toezicht op en toetsing van faculteits-/instituuksplannen en gemaakte afspraken evenals de realisatie ervan vallen onder de verantwoordelijkheid van het College van Bestuur.

- Het CvB zal daartoe regelmatig en planmatig audits laten uitvoeren en zorg dragen voor de financiering daarvan.
- Het CvB zal benodigde infrastructures faciliteren, alsmede afspraken met derden inzake infrastructurele voorzieningen maken en zorg dragen voor de ontwikkeling van benodigde expertise op het gebied van research data management.
- Het CvB stelt zich op het standpunt dat bij vertrek van medewerkers data beschikbaar moeten blijven voor controle en verder onderzoek en werkt dit nader uit.
- Het CvB draagt landelijk en internationaal bij aan de ontwikkeling van beleid dat onderzoekers stimuleert om bij te dragen aan open data en in ieder geval aan bruikbaarheid van data voor de gehele onderzoeksgemeenschap.

¹⁰ Zie punt 1.a., brief CvB 8 oktober, uit te voeren bijvoorbeeld m.b.v. registratie in Pure.

-
- Het CvB zorgt voor juridisch advies teneinde de regie te voeren ten aanzien van de zeggenschap over onderzoeksdata en de juridische randvoorwaarden die spelen bij het stimuleren van open en/of hergebruik van data, waarbij tegelijkertijd rekening wordt gehouden met het belang van kennisvalorisatie in publiek-private samenwerking.

Research Data Office

In de driesporen aanpak van het CvB is een aanzet gegeven bestaande faciliterende organen en hun expertise te verbinden en verder te ontwikkelen ter ondersteuning van research datamanagement. Er is in deze aanpak opdracht gegeven voorstellen te doen voor het opzetten van een research data office (RDO). Dit Research Data Office zal als expertisecentrum en centraal knooppunt functioneren. In dit RDO participeren de Bibliotheek en de afdelingen ABJZ en R&V van de universiteit. Ook met relevante partijen van het UMCG zijn netwerkrelaties gelegd. Het RDO:

- verzorgt beheer en externe relaties inzake researchdata management;
- werkt mee aan beleidsontwikkeling en audits.

De dienstencatalogus van het RDO is (wordt) uitgewerkt in een andere notitie.

5 *Bijlagen*

- A. Selectie van relevante passages voor datamanagement uit de CAO Nederlandse Universiteiten 2011-2013
- B. Selectie van relevante passages uit de subsidieregeling NWO
- C. Selectie van relevante passages voor datamanagement uit VSNU gedragscode wetenschapsbeoefening 2014
- D. Selectie van relevante passages uit het SEP protocol
- E. Relevante passages uit het promotiereglement

Bijlage A

Selectie van relevante passages voor datamanagement uit de CAO Nederlandse Universiteiten 2011-2013¹¹

De nu geldende CAO bevat geen bepalingen over de zeggenschap over onderzoeksdata. Voor andere intellectueel eigendomsrechten is bepaald dat de werknemer zich moet houden aan de aanwijzingen van de werkgever. Het databankenrecht regelt een vorm van zeggenschap voor degene, die een substantiële investering doet in de totstandkoming van een databank. Deze wet bevat een vorm van investeringsbescherming met een uitzondering voor onderzoek uit openbaargemaakte databanken. Maar de regeling is niet met het oog op de belangen van samenwerking aan onderzoek geschreven¹². Het beleid van NWO zoekt aansluiting bij deze regeling door in de subsidievoorwaarden te stellen dat NWO samen met de kennisinstelling beschouwd kan worden als 'producent van de databank'. Betoogd zou kunnen worden dat dit ook zonder regeling in de CAO geldt voor dataverzamelingen waarbij de instelling een substantiële investering doet in het vervaardigen van de databank. Naast het databankenrecht kan het auteursrecht een rol spelen bij beslissingen om data openbaar te maken, als de data bestaan uit werken, waarop auteursrecht rust.

Paragraaf 3 Octrooi- en auteursrecht

Artikel 1.20 Algemeen

1. De werknemer is verplicht zich te houden aan hetgeen door de werkgever, met inachtneming van wettelijke bepalingen, in redelijkheid wordt bepaald ten aanzien van het octrooirecht en het auteursrecht.
2. De werkgever kan nadere regels stellen met betrekking tot het in artikel 1.21 en 1.22 bepaalde.

Artikel 1.21 Meldingsplicht

1. De werknemer die tijdens of anderszins in samenhang met de uitoefening van zijn functie een mogelijk octrooieerbare uitvinding doet dan wel door kweekarbeid een ras wint, waarop mogelijk kwekersrecht kan worden verkregen, is verplicht daarvan schriftelijk mededeling te doen aan de werkgever onder overlegging van zodanige gegevens dat de werkgever zich een oordeel kan vormen over de aard van de uitvinding respectievelijk het ras.
2. De verplichting in lid 1 ontstaat op het moment dat de werknemer redelijkerwijze tot het oordeel heeft kunnen komen, dat er van een zodanige uitvinding of van een zodanig ras sprake kan zijn. De werknemer wordt in ieder geval geacht tot een dergelijk oordeel te kunnen komen op het moment dat de uitvinding is voltooid respectievelijk het ras is gewonnen.
3. Het in dit artikel bepaalde is zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing ingeval de werknemer een auteursrechtelijk beschermd werk vervaardigt, indien en voor zover de werkgever niet anders heeft bepaald.

Artikel 1.22 Overdracht en behoud van rechten

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 12 van de Rijsoctrooiwet, Stb. 1995, 51, artikel 31 van de Zaaizaad en Plantgoedwet, Stb. 1966, 455, en artikel 7 van de Auteurswet, Stb. 1912, 308, draagt de werknemer, indien en voor zover hem andere dan persoonlijkheidsrechten toekomen op de uitvinding, het ras of het werk, waarvoor de meldingsplicht in artikel 1.21 bestaat, deze rechten op een daartoe strekkend verzoek geheel of gedeeltelijk over aan de werkgever, teneinde deze in staat te stellen om daarvan binnen een nader te bepalen termijn in het kader van de vervulling van zijn wettelijke taken gebruik te maken.
2. Zodra de in lid 1 bedoelde termijn verstreken is, zonder dat de werkgever daadwerkelijk van de aan hem overgedragen rechten gebruik heeft gemaakt, is de werknemer gerechtigd deze terug te vorderen. Indien de werknemer vervolgens overgaat tot exploitatie is de tweede volzin van lid 3 van overeenkomstige toepassing.
3. Behoudens in gevallen waarin zwaarwegende belangen van de universiteit zich daartegenoverzetten, is de werknemer gerechtigd niet aan het verzoek als bedoeld in lid 1 te voldoen. In dat geval kan de werkgever bepalen dat de door hem geïnvesteerde kosten, waaronder mede begrepen loonkosten, kosten van aan de werknemer ter beschikking gestelde

¹¹ De geldende CAO is beschikbaar op de website van de VSNU.

¹² Zie http://wetten.overheid.nl/BWBR0010591/geldigheidsdatum_22-09-2014

faciliteiten, voor zover direct verband houdend met de totstandkoming van de rechten die de werknemer voor zich wenst te behouden, en samengestelde interest, voor rekening van die werknemer komen. Onder zwaarwegende belangen van de universiteit worden mede verstaan belangen die voortvloeien uit overeenkomsten die door of namens de werkgever met derden zijn aangegaan.

Artikel 1.23 Vergoedingen

1. Ingeval de werkgever van de aan haar overgedragen rechten gebruik maakt, heeft de werknemer aanspraak op een billijke vergoeding. Artikel 1.4 lid 5 is niet van toepassing.
2. Bij de vaststelling van de vergoeding wordt rekening gehouden met het geldelijke belang van de werkgever bij de overgedragen rechten en de omstandigheden waaronder het resultaat is behaald.
3. Bij overdracht van rechten komt de werknemer in aanmerking voor vergoeding van de door hem persoonlijk gedragen kosten, die aantoonbaar rechtstreeks verbonden zijn aan het doen van de uitvinding, het kweken van het ras of het vervaardigen van het werk.

Bijlage B

Selectie van relevante passages NWO regeling subsidies mei 2011 (versie 22 januari 2014)¹³.

De hoofdlijn van de subsidieregeling van NWO is dat de subsidieontvanger voor wat betreft het auteursrecht en het databankenrecht instemt met de voorwaarden, die NWO stelt. Het omvat ook de bevoegdheid van NWO om nadere voorwaarden te stellen. De kern van de voorwaarden is dat databanken met bijbehorende toelichting in elk geval beschikbaar gesteld worden voor gebruik ten behoeve van verder wetenschappelijk onderzoek. De binnen een onderzoeksproject verzamelde gegevens dienen daarom goed en toegankelijk te worden gedocumenteerd en opgeslagen. ZonMW heeft vergelijkbare bepaling in de subsidieregeling¹⁴. Naast de subsidievoorwaarden, stimuleert ZonMW de pilot 'toegang tot data'¹⁵ discipline-specifieke initiatieven voor het beschikbaar maken van data.

24.5 Publicaties en andere onderzoeksresultaten

5. Onderzoeksresultaten tot stand gekomen met NWO middelen dienen zo veel en zo spoedig mogelijk voor het publiek en voor verder onderzoek toegankelijk te zijn. Met het oog op te verwachten exploitatierechten op onderzoeksresultaten kan de projectleider, subsidiair de kennisinstelling, de publicatie van onderzoeksresultaten uitstellen tot maximaal negen maanden na de totstandkoming daarvan.

26. Met het oog op een optimale verspreiding, respectievelijk toepassing, van de resultaten van publiek gefinancierd onderzoek dient de projectleider, subsidiair de kennisinstelling, voorafgaand aan de uitvoering van het onderzoek er zorg voor te dragen, dat, in geval het onderzoek (mede) wordt uitgevoerd door personen die geen dienstverband hebben met de instelling, deze personen schriftelijk afzien van eventuele eigendomsrechten op de onderzoeksresultaten...

28. NWO streeft naar toegankelijkheid van met NWO-subsidie tot stand gekomen publicaties. Publicaties gefinancierd met NWO-middelen, dienen daarom, afgezien van andere publicatiemogelijkheden, via een 'Open Access' regeling zo snel mogelijk toegankelijk te zijn voor het publiek. Auteursrechten mogen slechts overgedragen worden aan derden voor zover daardoor de mogelijkheid om via Open Access te publiceren niet wordt geblokkeerd. Afwijking van deze regel is slechts mogelijk met expliciete instemming vooraf van NWO.

29. Bij databestanden worden NWO en de kennisinstelling waar het onderzoek is uitgevoerd, tezamen beschouwd als de 'producent van de databank' zoals bedoeld in de Databankenwet.

30. Door aanvaarding van een subsidie voor onderzoek dat resulteert in auteursrechtelijk werk en/of databanken, geeft de auteursrechthebbende respectievelijk de producent van de databank(en) toestemming voor het volgende:

NWO kan ter bevordering van de kennisoverdracht van onderzoeksresultaten nadere voorwaarden stellen aan de auteursrechten en de extractierechten op databanken die in het kader van het onderzoek worden gecreëerd.

Databanken met bijbehorende toelichting worden in elk geval op door NWO aan te geven wijze beschikbaar gesteld voor gebruik ten behoeve van verder wetenschappelijk onderzoek. De binnen een onderzoeksproject verzamelde gegevens dienen daarom goed en toegankelijk te worden gedocumenteerd en opgeslagen.

....

¹³ Zie: <http://www.nwo.nl/documents/nwo/juridisch/regeling-subsidieverlening-nwo>

¹⁴ Zie: http://www.zonmw.nl/fileadmin/documenten/Corporate/Algemene-subsidiebepalingen-ZonMw_per_1_juli_2013.pdf

¹⁵ Zie: <http://www.zonmw.nl/nl/programmas/programma-detail/toegang-tot-data-ttdata/pilot/>

4.6 Exploitatierchten en utilisatie

32. Onverminderd het bepaalde bij artikel 25, kan NWO de eigendom claimen van de onderzoeksresultaten die in aanmerking komen voor exploitatie, mits de specifieke doelstellingen van een subsidie-instrument dit vereisen en in de brochure de in dat geval voorgestane wijze van verdeling van octrooirechten en, waar relevant, de exploitatiewijze is aangegeven onder vermelding van de daarbij behorende randvoorwaarden.

In een dergelijk geval worden, voorafgaand aan de uitvoering van het desbetreffende onderzoek, onder het subsidieverleningsbesluit de desbetreffende concrete afspraken vastgelegd in een schriftelijke (uitvoerings)overeenkomst als bedoeld in artikel 4:36, eerste lid, van de Awb. Dit gebeurt tussen de organisaties waar het onderzoek wordt uitgevoerd en NWO, tenzij het onderzoek geheel in het buitenland wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van een in dat buitenland gevestigde kennisinstelling.

In geval het onderzoek geheel in het buitenland wordt uitgevoerd onder de verantwoordelijkheid van een dat buitenland gevestigde kennisinstelling, mag deze kennisinstelling de in dit land toepasselijke octrooiwetgeving toepassen mits deze octrooiwetgeving in vergelijking met de Nederlandse octrooiwetgeving niet ten nadele werkt van de betrokken Nederlandse partij(en) en/of de onderzoeksresultaten.

Een dergelijke overeenkomst is doorgaans maatwerk. De partijen bij deze overeenkomst dienen hierin alle nodige afspraken te maken over de voor de uitvoering van het onderzoek en de utilisatie van de onderzoeksresultaten relevante achtergrondkennis, waarover niet alle partijen vrijelijk kunnen beschikken. Indien sprake is van publiek-private samenwerking, dient deze overeenkomst bovendien afspraken te bevatten over de gevolgen van tussentijdse stopzetting van het onderzoeksproject.

De projectleider, subsidiair de kennisinstelling, zorgt ervoor dat werknemers of anderen die exploitatierchten kunnen claimen op de resultaten, deze rechten overdragen aan degene(n) aan wie (volgens het bovenstaande) de onderzoeksresultaten toekomen.

Bijlage C

Selectie van relevante passages voor datamanagement uit VSNU gedragscode wetenschapsbeoefening 2014¹⁶

De gedragscode wetenschapsbeoefening bevat zes principes voor behoorlijke wetenschapsbeoefening. In de preambule van de nieuwe versie van 2014 is nadrukkelijk aangegeven dat de normen zich niet allen richten op onderzoekers, maar dat het bestuur van de instelling ook de verplichting heeft om de naleving van de code te bevorderen. Een uitwerking van de bewaking voor de kwaliteit van dataverzameling, data-invoer, dataopslag en dataverwerking is te vinden bij het principe van controleerbaarheid. Dit principe maakt dat anderen kunnen nagaan of de gepresenteerde informatie voldoet aan de relevante maatstaven, bijvoorbeeld van kwaliteit of betrouwbaarheid.

Daardoor zijn er ook bij andere principes uitwerkingen te vinden, die relevant zijn voor goed datamanagement. Zo vereist de uitwerking van het principe van zorgvuldigheid een goede bronvermelding. Het principe van betrouwbaarheid brengt met zich mee dat onderzoeksresultaten gebaseerd moeten zijn op daadwerkelijk verzamelde data. Het principe van onafhankelijkheid vergt dat bij afspraken met externe financiers altijd gewaarborgd wordt dat de wetenschapper de vrijheid heeft om bevindingen binnen een nader aangeduide redelijke termijn te publiceren. Ter uitwerking van dit principe zullen er in de toekomst in overeenkomsten met private partijen ook afspraken gemaakt moeten worden over datamanagement en zeggenschap over onderzoeksdata.

Uit de preambule:

9. Deze code verplicht de wetenschapsbeoefenaar niet alleen tot naleving, maar verplicht hem ook al het mogelijke te doen om de naleving ervan in zijn academische omgeving te bevorderen en te handhaven. De verplichting al het mogelijke te doen om de naleving van de code te bevorderen en te handhaven rust natuurlijk ook bij alle bestuursorganen van de universiteit. De universiteit heeft een openbaar en dwingend reglement dat de onafhankelijke behandeling van klachten over schendingen van de wetenschappelijke integriteit reguleert.

1. Eerlijkheid en zorgvuldigheid

Principe

Wetenschapsbeoefenaren zijn eerlijk en openhartig over hun onderzoek en over de toepassingen ervan. Wetenschappelijke activiteiten geschieden met zorgvuldigheid. Prestatiedruk mag daaraan geen afbreuk doen.

Definitie

Van de onderzoeker wordt gevraagd dat hij open en genuanceerd is over onzekerheidsmarges en andere begrenzingen van de geldigheid van zijn onderzoek en dat van zijn vakgenoten. Hij communiceert realistisch over de resultaten van zijn onderzoek.

Het handelen van een wetenschapsbeoefenaar is zorgvuldig als het gebeurt met de toewijding en de nauwkeurigheid die nodig zijn om het beroep goed te kunnen uitoefenen. Ook een eis van zorgvuldigheid is de belangen van derden niet onnodig of disproportioneel te schaden.

Uitwerking

1.1. De wetenschapsbeoefenaar weet dat wetenschap uiteindelijk is gericht op waarheidsvinding en dat hij daarom bij de presentatie van de aard en reikwijdte van zijn resultaten zo precies mogelijk dient te zijn. Hij zal dus niet liegen over zijn bevindingen of over daaraan verbonden onzekerheden. Hij zal niet alleen de welgevallige feiten en stand van de kennis presenteren, maar ook de twijfels en contra-indicaties.

¹⁶ De nieuwe versie van de gedragscode wetenschapsbeoefening komt binnenkort beschikbaar op de website van de VSNU.

1.2. Zorgvuldigheid blijkt uit precisie en nuance bij het verzorgen van wetenschappelijk onderwijs, het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek en het publiceren van de resultaten daarvan en andere vormen van kennisoverdracht.

1.4. Door correcte bronvermelding wordt duidelijk gemaakt welke de intellectuele herkomst is van de geciteerde of geparafraseerde teksten. Dit geldt ook voor informatie afkomstig van het internet en uit anonieme bronnen. Zonder bronvermelding worden geen teksten of resultaten van onderzoek van anderen overgenomen.

2. Betrouwbaarheid

Principe

De reputatie van betrouwbaarheid van de wetenschap wordt door iedere wetenschapsbeoefenaar met zijn handelwijze ondersteund en versterkt. Een wetenschapsbeoefenaar is betrouwbaar in de uitvoering van zijn onderzoek en het rapporteren daarover, en evenzeer in de overdracht van zijn kennis in onderwijs en publicaties.

Definitie

Een wetenschapsbeoefenaar handelt betrouwbaar als hij de gerechtvaardigde verwachtingen van anderen met betrekking tot zijn beroepsuitoefening niet beschaamt. Betrouwbaarheid heeft zowel betrekking op het gedrag van de wetenschapsbeoefenaar als op zijn schriftelijke werk. Een zeer specifieke invulling van het begrip betrouwbaarheid is te vinden in het statistische concept betrouwbaarheid, dat betrekking heeft op analyse van experimenteel verkregen data. Indien relevant wordt over deze (statistische) onzekerheid van onderzoeksresultaten in publicaties melding gemaakt. In het kader van dit principe wordt betrouwbaarheid in brede zin bedoeld.

Uitwerking

2.1. Het selectief weglaten van onderzoeksresultaten wordt gemeld en beargumenteerd. De gegevens zijn daadwerkelijk verzameld. De gebruikte statistische methoden zijn in overeenstemming met de methodologische standaarden voor het gebruikte type gegevens.

3. Controleerbaarheid

Principe

Gepresenteerde informatie is controleerbaar. Als onderzoeksresultaten openbaar worden gemaakt, blijkt duidelijk waar de gegevens en de conclusies op zijn gebaseerd, waaraan ze zijn ontleend en waar ze te controleren zijn.

Definitie

Handelen is controleerbaar als het voor anderen mogelijk is om na te gaan of het voldoet aan relevante maatstaven (bijvoorbeeld van kwaliteit of betrouwbaarheid).

Uitwerking

3.1. Onderzoek moet gerepliceerd kunnen worden om de juistheid ervan te testen. De keuze van de onderzoeksvraag, de opzet van het onderzoek, de keuze van de gehanteerde methode en verwijzing naar geraadpleegde bronnen is zodanig nauwkeurig gedocumenteerd dat controle op alle stappen van het onderzoeksproces in beginsel mogelijk is.

3.2. De kwaliteit van dataverzameling, data-invoer, dataopslag en dataverwerking wordt goed bewaakt. Goede verslaglegging van alle stappen en controle op de uitvoering is noodzakelijk (labjournaals, voortgangsrapportages, documentatie van afspraken en beslissingen enz.).

3.3. De bewaartermijn van ruwe onderzoeksgegevens is minimaal 10 jaar. Deze gegevens worden op aanvraag ter beschikking gesteld aan andere wetenschapsbeoefenaren, tenzij wettelijke bepalingen zich daartegen verzetten.

3.4. Ruwe onderzoeksgegevens worden zodanig gearchiveerd dat deze te allen tijde met een minimum aan tijd en handelen kunnen worden geraadpleegd.

5. Onafhankelijkheid

Principe

Wetenschapsbeoefenaren verrichten hun werk in academische vrijheid en in onafhankelijkheid. Voor zover beperkingen van die vrijheid onvermijdelijk zijn worden zij zichtbaar gemaakt.

Definitie

Bij de presentatie van inzichten als juist en relevant is een wetenschapsbeoefenaar onafhankelijk als hij zich daarbij alleen laat beïnvloeden door het oordeel van anderen voor zover dat berust op wetenschappelijk gezag. Hij laat zich niet op andere gronden beïnvloeden.

Uitwerking

5-4. Publicatie van wetenschappelijke onderzoeksresultaten is gewaarborgd. In afspraken met een externe financier wordt altijd vastgelegd dat de wetenschapsbeoefenaar de vrijheid heeft de bevindingen binnen een nader aangeduide redelijke termijn te publiceren.

Bijlage D

Selectie van relevante passages uit het SEP (Standard Evaluation Protocol 2015-2021)¹⁷

(p.9) Research integrity

The assessment committee considers the research unit's policy on research integrity and the way in which violations of such integrity are prevented. It is interested in how the unit deals with research data, data management and integrity, and in the extent to which an independent and critical pursuit of science is made possible within the unit.

The assessment committee bases its assessment on how the research unit itself describes its internal research culture. The research unit undergoing assessment responds to a number of questions in the self-assessment, described in the format provided in Appendix D. The unit should use these questions to reflect on its own data management practices, the level of internal research integrity, and the transparency of its research culture. The assessment committee discusses these points during the site visit, comments on this in its report, and makes recommendations for improvement.

(p. 23) Appendix D Format self-assessment report

– Research integrity:

A general reflection covering the following aspects:

- a. the degree of attention given to integrity, ethics, and self-reflection on actions (including in the supervision of PhD candidates);
- b. the prevailing research culture and manner of interaction;
- c. how the unit deals with and stores raw and processed data;
- d. the unit's policy on research results that deviate flagrantly from the prevailing scientific context;
- e. any dilemmas (for example of an ethical nature) that have arisen and how the unit has dealt with them.

Table D1 Table with output indicators

¹⁷ Zie: <http://www.vsnu.nl/files/documenten/Domeinen/Onderzoek/SEP2015-2021.pdf>

Bijlage E

Relevante passages uit het promotiereglement¹⁸

Het nieuwe promotiereglement bevat de bepaling dat de data beschikbaar worden gesteld voor verder onderzoek. De reikwijdte van de beschikbaarheid is niet vastgelegd, noch hoe de beschikbaarheid gerealiseerd wordt. Andere artikelen in het promotiereglement geven daarvoor wel het kader. De promovendus bevestigt dat hij zich houdt aan de gedragscode wetenschapsbeoefening en hij legt met zijn promotoren in een vroeg stadium afspraken vast in een trainings- en supervisieplan. De beleidsnotitie bevat het voorstel dat in het trainings- en supervisieplan ook afspraken over datamanagement worden opgenomen.

2.3.5. Zodra het verzoek tot toelating tot het promotietraject is gehonoreerd, leggen de promovendus en de(co)promotores conform de eisen van de Graduate School uiterlijk bij aanvang van het promotietraject het volledig ingevulde Training- en Supervisionplan van de Graduate School ter goedkeuring voor aan de directeur van de Graduate School onder vermelding van het proefschrift en de(co)promotor(es) die de promovendus aangewezen dan wel vastgesteld wenst te zien en zo mogelijk al de tijdstippen waarop de resultaat- en ontwikkelgesprekken zullen plaatsvinden. Na goedkeuring door de directeur vindt ondertekening van het Training en Supervision Plan plaats door de decaan. De decaan draagt zorg voor registratie van het Training- en Supervision Plan in Hora Finita.

2.3.6. De promovendus bevestigt in Hora Finita dat hij zich zal houden aan de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening van de Vereniging van Universiteiten (VSNU) en aan de Regeling Bescherming Wetenschappelijke Integriteit van de RUG

4.1.5. Data (bv. databanken) met bijbehorende toelichting worden in elk geval beschikbaar gesteld voor verder wetenschappelijk onderzoek.

Van deze verplichting kan door de rector magnificus voor een nader vast te stellen termijn geheel of gedeeltelijk ontheffing worden verleend op grond van zwaarwegende omstandigheden.

¹⁸ Zie <http://www.rug.nl/education/phd-programme/promotieregeling/promotiereglement-2014.pdf>